

Сахно С.М.*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Основними документами, які регулюють теперішню і майбутню енергетичну політику ЄС є Договір Євросоюзу [1], «Біла книга» [2], «Зелена книга» [3] та значна кількість директив ЄС у сфері енергетичного сектора. Основна ідея енергетичної політики полягає не в тому, щоб досягти енергетичної самодостатності та зменшити залежність від зовнішніх поставок, а, насамперед, у тому, щоб мінімізувати ризики, пов'язані з такою залежністю. Одним із головних пріоритетів в цьому напрямі «Зелена книга» вказує на диверсифікацію різних джерел енергії, як географічну, так і за видом енергоносія.

З метою диверсифікації енергетичних ресурсів та гарантування енергетичної безпеки ЄС сприяє фінансуванню інвестиційних проектів в енергетичній сфері. Пріоритетні енергетичні проекти ЄС визначив з середини 1990-х років в рамках механізму під назвою «Трансєвропейські енергетичні мережі» (TEN). На сучасному етапі підтримка ЄС інфраструктурних проектів зосереджена на 3 вісях:

Росія – Європа

Ця лінія включає в себе лінію газопроводів з Росії по дну Балтійського моря (Nord Stream). По ньому російський газ буде постачатися в Німеччину, Данію, Швецію, Нідерланди та Великобританію.

Реалізація проекту перебуває на просунутому етапі. Росія, діючи за підтримки Німеччини, зробила вибір на користь Nord Stream, відмовившись від альтернативної лінії «Ямал II», яка з'єднала б газопровід з Росії «Ямал-Європа» з Євросоюзом через територію Польщі.

Незважаючи на це, будівництво гілки «Ямал II» як і раніше фігурує в списку пріоритетних проектів Єврокомісії в якості альтернативи газопроводу по дну Балтійського моря.

Справа в тому, що Єврокомісія не має наміру робити вибір на користь одного з двох проектів. Про це свідчить і той факт, що Єврокомісія надала підтримку розробці проекту «Ямал II».

Африка - Європа

Другою пріоритетною інфраструктурною віссю ЄС є напрямок, що з'єднує Алжир з південно-європейськими країнами і з північчю Європи.

Проект передбачає будівництво чотирьох ліній газопроводу з Алжиру через Іспанію, Італію, Францію та інші країни ЄС. Введення їх в експлуатацію дозволить підвищити поставки газу в Європу з Алжиру до 31 мільярда кубометрів на рік.

Ця вісь включає в себе наступні 4 вітки газопроводу: 1) Алжир - Марокко - Іспанія - Франція, 2) Алжир - Іспанія - Франція, 3) Алжир - Сардинія - Корсика - Франція - Італія, 4) Алжир - Туніс - Італія.

Варто зазначити, що Алжир є третім постачальником газу до Європи, після Росії та Норвегії. На сьогоднішній день на Африканському континенті знаходяться 7,2 % загальносвітових ресурсів нафти і 7,3 % природного газу. Видобуток нафти складає 12 % від загальносвітового видобутку (9,5 млн. барелів на день, що еквівалентно 500 млн. тон на

* аспірант кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Матвієнко В.М.

рік). Продукція африканських країн складає 20 % в загальному обсязі видобутку нафти ОПЕК. Алжир має інтереси щодо входження в енергетичний сектор африканських країн, а також він прагне відігравати одну з провідних ролей в енергетичній сфері Африканського континенту, переслідуючи власні національні цілі.

Алжирські компанії тісно співпрацюють з європейськими корпораціями. Основною метою співпраці є комерціалізація алжирських енергетичних ресурсів. Так, Європейський Союз та Алжир підписали угоду щодо реекспорту алжирського природного газу на єдиному енергетичному ринку [4].

Провідна енергетична компанія «Газ де Франс» пообіцяла алжирським колегам сприяння у прямій комерціалізації газу у Франції, де мають бути відкриті філіали «SONATRACH» [5].

Середземноморське кільце

Проект «Середземноморське кільце» доповнює середземноморське напрямком ТЕН, хоча він і не включений до списку основних пріоритетів ЄС. Він передбачає постачання газу з Лівії та Єгипту в Європу. Проект включає три лінії транспортування газу:

- по-перше, з Лівії до Італії - потужністю у 8 мільярдів кубометрів на рік;
- по-друге, постачання здебільшого зрідженого газу з Єгипту через Лівію до Іспанії;
- по-третє, «Арабський газопровід» з Єгипту потужністю в 10 мільярдів кубометрів на рік. Мова йде про транспортування газу з Єгипту через Йорданію і Сирію в Ліван, Туреччину і на Кіпр.

Транскаспійський газопровід

Ця вісь з'єднує Прикаспійський та Центральноазіатський регіони з Європою. Група проектів вздовж цієї осі націлена на підключення трубопроводів з Іраку, Ірану, і Азербайджану до запланованої системи газопроводів в Південній і Південно-східній Європі.

Великого значення для Європейського Союзу в енергетичній сфері останнім часом набуває Чорноморсько-Каспійський регіон (ЧКР). З метою диверсифікації енергоресурсів ЄС проводить активну політику по сприянню будівництву та модернізації існуючих газотранспортних ліній в даному регіоні. Політика країн регіону, інтереси зовнішніх гравців (США, Китай) та інші фактори впливають на загальну енергетичну стратегію ЄС.

Література

1. Договір про функціонування Європейського Союзу//Лісабонські консолідовані договори про Європейський Союз і функціонування Європейського Союзу/за ред. В.І. Муравйова. - К.: Видавництво Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Т.Шевченка, 2010. - С.50-231
2. Energy for the future - renewable sources of energy, White Paper: COM(97) 599 final: <<http://www.managenergy.net/resources/6>>.Перевірено 12.10.2010.
3. European Strategy for Sustainable, Competetive and Secure Energy, Comission's green paper: COM (2006) 105 final: <http://ec.europa.eu/energy/green-paper-energy/doc/2006_03_08_gp_docement_en.pdf>.Перевірено 12.10.2010.
4. Алжир дозволив Евросоюзу перепродавати свій газ <<http://www.izvestia.ru/news/news141658?print%20>>.Перевірено 23.09.2010.
5. Алжир на міжнародній арені, інформаційні матеріали Посольства України в Алжирській Народній Демократичній Республіці <<http://www.mfa.gov.ua/algeria/ua/publication/content/7356.htm>> Перевірено 20.10.2010.